

Adana Havzası Kuzgun formasyonunun mikrofosiller ile ortamsal yorumu

Environmental interpretation of the Kuzgun formation in the Adana Basin through microfossils

Niyazi AVŞAR¹, Atike NAZİK¹, Feyza DİNÇER¹, Güldemin DARBAŞ²

¹ Çukurova Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 01330 Balcalı, ADANA

² Sütçü İmam Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 46050 KAHRAMANMARAŞ

Geliş (*received*) : 18 Ağustos (August) 2005

Kabul (*accepted*) : 24 Şubat (February) 2006

ÖZ

Adana Havzası; batıda Ecemîş Fay Kuşağı, kuzeyde Toros ve doğuda Amanos Dağları ve güneyde Akdeniz ile sınırlanmıştır. Adana Havzası Tersiyer istifi, tabanda Mesozoyik ve Paleozoyik yaşılı birimler ile üstte Kuvaterner yaşılı birimler arasında yer almaktadır. Bu çalışma, Tersiyer istifini oluşturan birimlerden Kuzgun formasyonunda yapılmıştır. Geç Miyosen yaşılı Kuzgun formasyonu, Salbaş tüfit üyesi, batı-doğu uzanımlı, kalınlığı 50 cm ile 10 m arasında değişen şeritsel ve merceksel birim olarak yer almaktadır. Havzada gelişen bu tüfit seviyelerinin Tortonian'de yaşam koşullarını nasıl etkilediğini belirlemek amacıyla içerdiği bentik foraminiferler ile ostrakodlar incelenmiştir. Bu amaçla, havzada tüfit seviyelerini içine alacak şekilde batıdan doğuya doğru yedi adet stratigrafi kesiti ölçülmüştür. Derlenen 96 örnekte, bentik foraminiferlerden 31 cins ve 45 tür ile ostrakodlardan 26 cins ve 37 tür tayin edilmiştir. Tanımlanan bentik foraminifer ve ostrakod türleri tüfitli seviyelerde azalıp veya yok olurken, tüftilerin altındaki ve üstündeki birimlerde tür ve birey sayısı bakımından çeşitlenmeler ve benzerlikler görülmektedir. Ayrıca bentik foraminifer ve ostrakod topluluklarına göre; tüfit seviyelerinin havzanın batı kısmında sığ denizel, doğusunda ise lagün koşullarında depolandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eski ortam, foraminifer, Geç Miyosen, Kuzgun formasyonu, ostrakod.

ABSTRACT

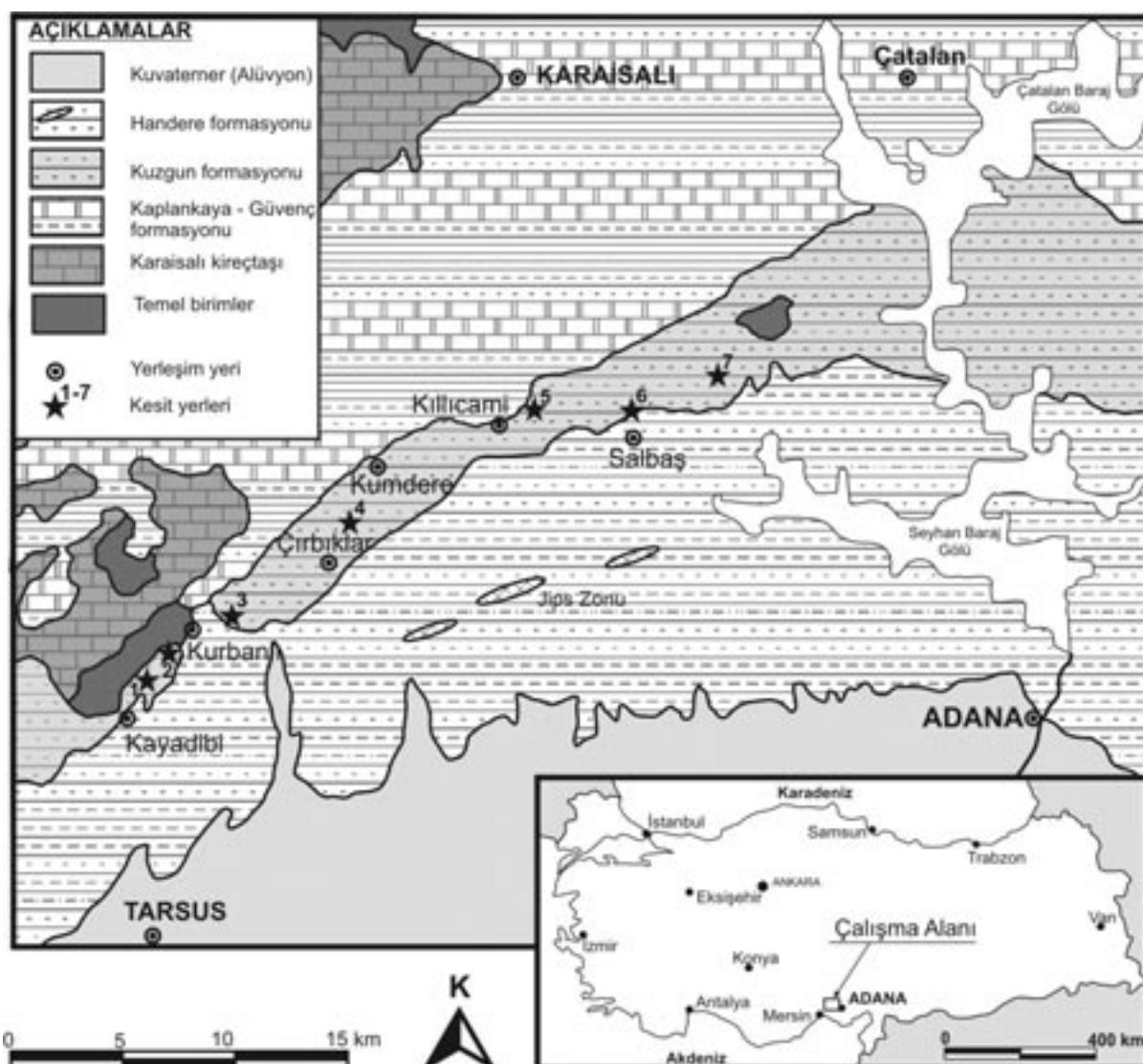
The Adana Basin is bordered by the Ecemîş Fault Zone to the west, Taurus Mountain to the north, Amanos Mountain to the east and Mediterranean to the south. The Tertiary sequence of the Adana Basin is limited by Paleozoic and Mesozoic rock units at the base and Quaternary sediments at the top. This study deals with the Kuzgun formation in the Tertiary sequence. The Salbaş tuffite member of the Late Miocene Kuzgun formation, the subject of this study, lies along an east-west direction and has a thickness varying between 50 cm and 10 m. The benthic foraminiferal and ostracod assemblages are investigated for the purpose of determining the effects of the living conditions when the Tortonian of tuffite levels developed in the basin. For this reason, seven stratigraphic sections were measured from the region including tuffite levels. A total of 45 foraminiferal species from 31 genera, and 37 ostracod species from 26 genera were identified from 96 samples. Although these described benthic foraminiferal and ostracod species decrease or are even extinct in the tuffite levels, they show high diversities and similarities at the units situated above or below the tuffite levels. In addition, according to the benthic foraminiferal and ostracod assemblages, it is pointed out that the tuffite levels have been deposited in the lagoonal conditions in the eastern and shallow marinal enviroment of the western part of the basin.

Key Words: Paleoenvironment, foraminifer, Late Miocene, Kuzgun formation, ostracod.

GİRİŞ

İnceleme alanı, Adana Havzası'nın batısında Berdan Barajı'nın doğu sınırında yer alan Kaya-dibi Köyü (Tarsus)'nden başlayarak yanal olarak Çatalan (Adana) 'a kadar uzanmaktadır (Şekil 1). Bir çok araştırmacı tarafından Adana Havzası'nın genel jeolojisi, petrol jeolojisi, paleontolojisi ve stratigrafisi ayrıntılı olarak incelenmiştir (Özer vd., 1974; Görür, 1979; Nazik ve Toker,

1986; Yetiş ve Demirkol, 1986; Yetiş, 1988; Nazik ve Gürbüz, 1992; Gürbüz, 1993; Ünlügenç, 1993; Yetiş vd., 1995; Yüksek, 1995; Ünlügenç, 1997; Ünlügenç ve Şafak, 1998; Öğrönç, 2001; Nazik, 2004). Miyosen döneminde havzada yer alan tüfitlerin varlığı ilk kez Schmidt (1961) tarafından belirtilmiş ve Yetiş (1988) tarafından ise ayrıntılı olarak litostratigrafisi ortaya konulmuş ve Salbaş tüfit üyesi olarak ayırtlanmıştır. Ancak bu çalışmalarla birimin içermiştir mikrofa-

Şekil 1. İnceleme alanının yer bulduru ve jeoloji haritaları (Schmidt, 1961'den basitleştirilerek), (★1- Berdan Ölçülü Stratigrafi Kesiti, ★2- Kurbanlı Ölçülü Stratigrafi Kesiti, ★3- Çıraklılar Ölçülü Stratigrafi Kesiti, ★4- Kumdere Ölçülü Stratigrafi Kesiti, ★5- Kilicami Ölçülü Stratigrafi Kesiti, ★6- Salbaş Ölçülü Stratigrafi Kesiti, ★7- Püren Ölçülü Stratigrafi Kesiti).

Figure 1. Location and geological maps of the study area (Simplified from Schmidt, 1961) . (★1- Berdan stratigraphic section, ★2- Kurbanli stratigraphic section, ★3- Çıraklılar stratigraphic section, ★4- Kumdere stratigraphic section, ★5- Kilicami stratigraphic section, ★6- Salbas stratigraphic section, ★7- Püren stratigraphic section).

una hakkında kapsamlı bilgi verilmemiş olup, tüfitli birimler içerisindeki pelesipod ve gastropod seviyelerinin varlığından bahsedilmiştir. Bu çalışmanın amacı; Tortoniyen döneminde çökelen Kuzgun formasyonundaki volkanik kökenli malzemenin ortamda var olan mikrofosillerin (ostrakod ve foraminifer) yaşam koşullarını nasıl etkilediğinin incelenmesidir.

MALZEME VE YÖNTEM

Berdan Barajı (Tarsus) doğusunda yer alan Kadıbı, Kurbanlı, Kumdere ve Çırkıklar Köyleri ile Karaisalı'ya bağlı Kilicami Köyü, Salbaş Beldesi ve Salbaş doğusu-Çatalan yolu üzerinde yüzeyleyen Kuzgun formasyonunun tüfitli seviyelerini kapsayacak şekilde yedi adet stratigrafi kesiti ölçülüştür. Bu kesitlerden 96 adet sediman örneği, litolojik değişimler ve makrofosilli seviyelere dikkat edilerek derlenmiştir. Alınan örnekler; tüfitli seviyelerin altı, tüfitli seviyeler ve tüfitli seviyelerin üstü şeklinde gruplandırılarak incelenmiştir.

Mikropaleontolojik amaçlı derlenen bu örneklerden 100 gram alınıp, 24 saat % 15'lik hidrojen peroksit (H_2O_2) eriyiği içerisinde bekletildikten sonra 0.063 mm'lik elektre yılanarak etüde kuruşulmuştur. Daha sonra binoküler mikroskop altında her örneğin 5 cm^3 hacmindeki bir bölümünün içeriği bentik foraminifer ve ostrakodlar ayıralanmış, cins ve tür tayinleri yapıldıktan sonra bu fosil topluluklarından yararlanılarak ortam koşullarının nasıl geliştiği hakkında yorum yapılmış ve yaygın türler elektron mikroskopu kullanılarak fotoğrafları çekilerek levhaları hazırlanmıştır (Levhalar I-III).

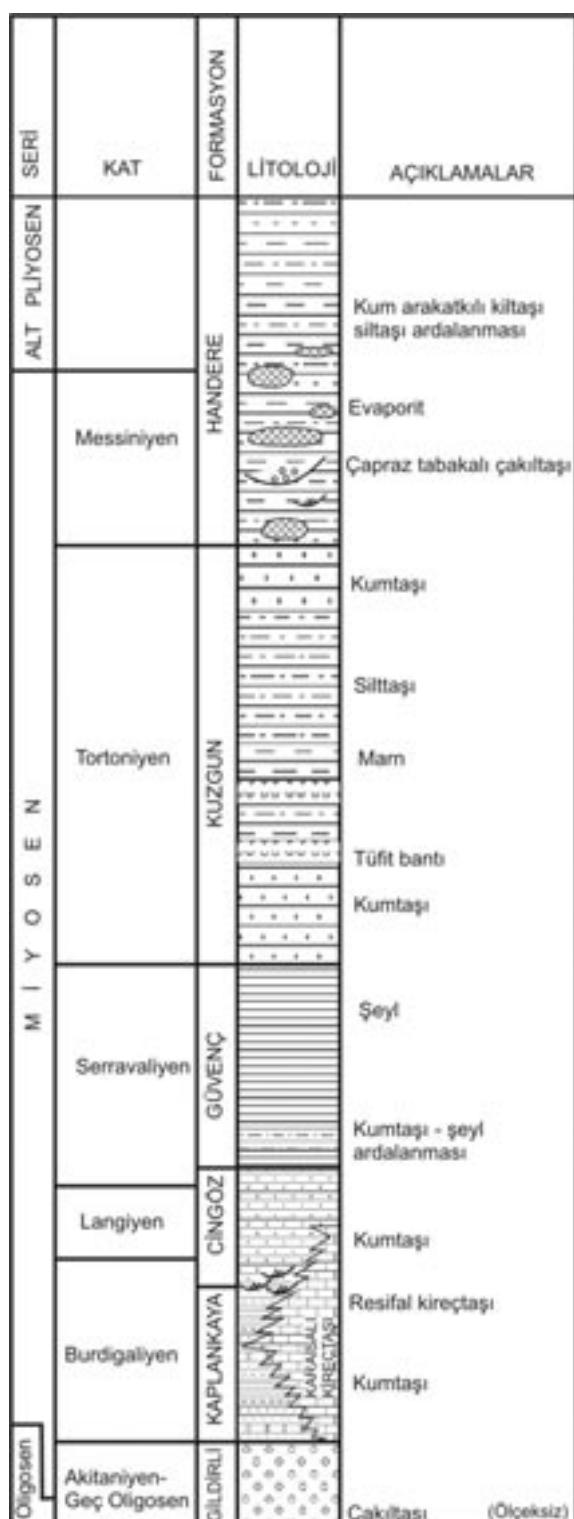
STRATİGRAFİ

Toros Orojenik Kuşağı içerisinde yer alan Adana Havzası Tersiyer istifi, temelde Paleozoyik ve Mesozoyik yaşı kayaçlar üzerine uyumsuz olarak gelmektedir (Yetiş, 1988; Schmidt, 1961). Genellikle havzada Oligosen-Pliyosen yaşı kayaç toplulukları yer almaktadır. Bu kayaçlar, temel kayaçların oluşturduğu engebeli bir topoğrafya üzerine uyumsuz olarak gelmektedir. Bu topoğrafya Miyosen'deki sedimentasyonu etkilemiş olup, havza kenarındaki vadi ve çukurlara Oligosen-Erken Miyosen döneminde akarsu ve göl ortamlarını karakterize eden Gildirli ve Karasıntı formasyonları çökelmiştir. Paleotopoğrafik

yükseltilerde ve havzanın kenar kesimlerinde Erken-Orta Miyosen zaman aralığında Kaplankaya ile Karaisalı formasyonları, daha derin kesimlerde ise Cingöz ve Güvenç formasyonları çökelmiştir. Kaplankaya formasyonu, alttaki Gildirli formasyonu ile uyumlu olup, üzerine gelen resifal nitelikli Karaisalı formasyonu ile yanal ve düşey geçişlidir (Schmidt, 1961; Görür, 1979; Özer vd., 1974; Yetiş, 1988; Öğrünç, 2001) (Şekil 2).

Adana Havzası turbidistik çökellerini temsil eden Cingöz formasyonunun iki adet deniz yelpazesi ile temsil edildiği, yukarı doğru incelen istifler sunduğu ve içeriği fosil topluluğuna göre Langiyan-Serravaliyen yaşı aralığında olduğu belirlenmiştir (Gürbüz, 1993; Nazik ve Gürbüz, 1992). Güvenç formasyonu; Cingöz formasyonuna ait denizaltı yelpazelerinin derin kesiminden başlar, turbiditlerin oluşmadığı alanlarda resifal karbonatlardan oluşan Karaisalı formasyonundan başlayarak güneşe doğru önce derinleşen sonra sığlaşan bir istif ile temsil edilir. Formasyonun yaşı Langiyan-Serravaliyen'dir (Nazik ve Toker, 1986; Yetiş, 1988; Özçelik ve Yetiş, 1994). Tortoniyen yaşı karasal, sığ denizel ve deltalık sediman ardalanmasından oluşan Kuzgun formasyonu; Kuzgun, Memişli ve Salbaş tüfit üyelerine ayrılmıştır (Yetiş, 1988; Yetiş ve Demirkol, 1986). Kuzgun formasyonu üzerinde Handere formasyonuna ait sığ denizel kırıntıları ve evaporitik çökeller ile akarsu sedimanları yer almaktadır. Miyosen yaşı sedimantasyonların üzerine Kuvaterner yaşı taraça, kalış ve alüvyonlar gelir (Schmidt, 1961; Yetiş, 1988; Nazik vd., 1997; Öğrünç vd., 2000; Öğrünç, 2001). Bu çalışma Kuzgun formasyonuna ait birimlerde gerçekleştirildiği için, formasyonla ilgili bilgiler aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir.

Kuzgun formasyonu ilk kez Schmidt (1961) tarafından Adana Havzası içerisindeki sığ denizel kırıntıları ile kumtaşı, kultaşı, marn ve kireçtaşından oluşan birimler için kullanılmıştır. Schmidt (1961) bu birimleri; Kocaveliler, Çaparlı, Kepez, Kurbanlı, Çırkıklar ve Sarıveli üyeleri olarak ayırmıştır. Araştırmacı ayrıca, bölgede kılavuz katman niteliğindeki tüfit birimi ile bunun üzerine gelen Sucular formasyonu, Koson şeyli ve Memişli kumtaşını Adana Grubu içerisinde incelemiştir. Kuzgun formasyonunun tip kesiti Adana-Karaisalı yolu üzerindeki Kuzgun köyündedir (Schmidt, 1961).

Şekil 2. Çalışma alanının genelleştirilmiş stratigrafi kesiti (Yetiş, 1988 ve Nazık, 2004'den değiştirilerek).

Figure 2. Generalized stratigraphic section of the study area (Revised from Yetiş, 1988 and Nazık, 2004).

Kuzgun formasyonu genel olarak çakıltası, çakıltılı kumtaşı, kumtaşı, silttaşı, kilitaşı ve çamurtaşır ardalanmasından oluşur (Schmidt, 1961; Yetiş ve Demirkol, 1986; Öğrünç, 1996). Bu formasyon inceleme alanı içerisinde sığ denizel karaktere sahip olduğu bölgelerinde, siltli marn tabakaları arasında ince taneli kum seviyeleri ile siltli kıl birimlerinden oluşmaktadır. Ayrıca Fadıl ve Gökkuyu köylerinde, üst kesimlerde dalgı kırışıklıkları ile canlı izleri, daha altlarda yüzeyleyen biyoturbasyonlu silttaşı ve çamurtaşır genellikle lamellibrans, gastropod ve bitki parçacıkları içermektedir (Öğrünç vd., 2000; Öğrünç, 2001).

İşte, formasyonun bazı seviyeleri örgülü nehir çökelleri ile sığ denizel çökellerden oluşmaktadır. Karasal çökellerde her bir dönemin tabanında kanal dolgusu çökelleri olarak çakıltası ile çakıltılı kumtaşı bulunmaktadır. Kumtaşı çakıltası ardalanmasından oluşan set çökelleri ana kannaharın yakınında yer almaktadır. Taşın ovası asfasiyesini ise; ince taneli, az belirgin laminalı, bol miktarda karbonat nodülleri içeren çamurtaşır oluşturmaktadır (Yetiş ve Demirkol, 1986). Sığ denizel çökeller ise; kumtaşı silttaşı, çamurtaşır ve *Ostrea*lı katmanları ile temsil edilmektedirler. Formasyonunun kalınlığı 70-1100 m arasında değişmektedir (Schmidt, 1961).

İnceleme bölgesinde tüfitlerle ilgili olarak Schmidt (1961), İlker (1975), Yetiş ve Demirkol (1986), Yetiş (1988), Yüksek (1995) ve Nazık (2001) tarafından çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarla inceleme alanında tüfitlerin birkaç seviye olarak yayılım gösterdiğinden bahsedilmiştir. Çok çabuk aşınan ve yeniden çökeltilen, karmaşık çökelmiş veya doğrudan su içine düşmüş piroklastik parçalar yeni bir sediman oluşturuğunda, değişen derecelerde normal terrijen gereç ile karışmaktadır. Bunun sonucunda karışık kökenli yeni bir tortul oluşmaktadır (Pettijohn, 1975). Salbaş tüfit üyesi tabanda ana malzemesi volkanik kökenli olan bir tüfit seviyesi ve onun üzerine tüfteli malzeme ile ardalanmalı olarak kumtaşı, marn veya silttaşı seviyelerinden oluşmaktadır.

Formasyon tabanda Güvenç formasyonu üzerinde yerel uyumsuzlukla yer alırken, üstüne gelen Hanere formasyonu ile uyumlu ilişkiye sahiptir (Ünlügenç, 1993; Williams vd., 1995). Tanımlanan fosil topluklularına göre ve önceki çalışma-

larda da saptandığı gibi formasyonun yaşının Miyosen (Tortoniyen) olduğu belirlenmiştir (Yerliş, 1988; Öğrunc, 2001).

ÖLÇÜLU STRATİGRAFİ KESİTLERİ

Tüfitlerin yayılım gösterdiği Adana Havzası'nda batıdan doğuya doğru tüfitli seviyelerden 7 adet stratigrafi kesiti ölçülmüştür. Kesitler ortam değişikliğinin belirlenmesi amacıyla kısa mesafelerde ölçülmüştür. Kesitlerin başlangıç koordinatları, litolojik ve paleontolojik özellikleri aşağıda verilmistir.

Berdan Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kayadibi Köyü (Tarsus) kuzeyinde ölçülen kesitin toplam kalınlığı 27.72 m olup, başlangıç ko-

ordinatları x: 69500, y: 98800' dır (Şekil 1; 1 no.lu lokasyon). Kesitin ilk 3 metresi silttaşlı birimden oluşmaktadır. Üstüne 2 m kalınlıkta tüfili birimler gelmektedir. Bu birimin üst seviyeleri paralel laminalıdır. Bu seviyelerin üzerine 3.5 m kalınlıkta taban seviyelerinde volkanik parçalar içeren marnlar, 2.5 m kalınlıkta tüfit ve tüfittili marn seviyeleri ve daha üstte 14 m kalınlıkta marnlar gelmektedir (Şekil 3).

Tüftilerin altındaki seviyelerde, bentik foraminiferlerden *Quinqueloculina* sp., *Fursenkoina acuta* (d' Orbigny), *Cancris sagra* (d' Orbigny), *Cibicidoides pachyderma* (Rhezhak), *C. ungerianus flicosta* (Hagn), *C. ungerianus ungerianus* (d' Orbigny), *Nonion depressulum* (Walker ve Jacob), *Ammonia compacta* Hafker, *A. tepida* Cushman, *Porosononion subgranosum* (Egger),

Sekil 3. Berdan ölçülu stratigrafi kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı (99 BTI).

Figure 3. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Berdan stratigraphic section (99 BTI).

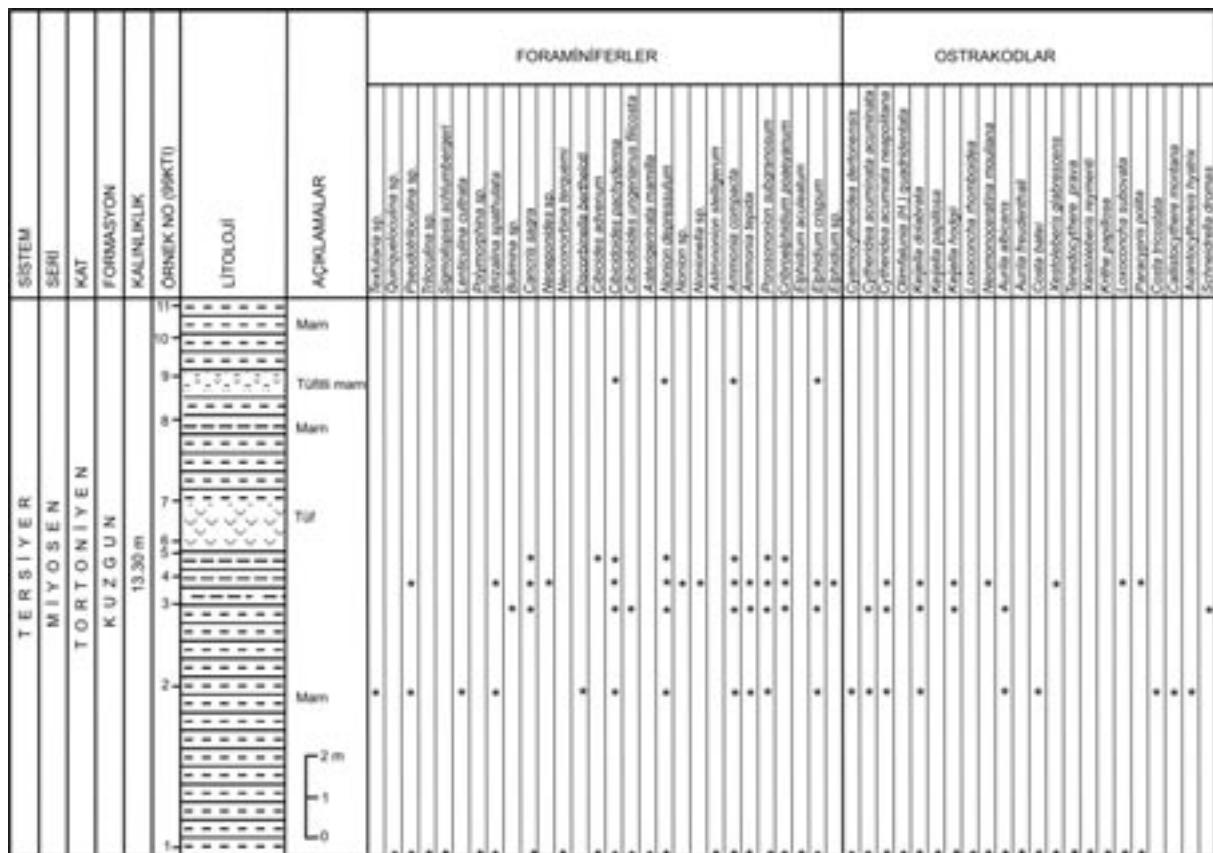
Elphidium crispum (Linne) ve ostrakodlardan ise *Cytheridea acuminata acuminata* Bosquet, *C. acuminata neapolitana* Kollmann, *Bairdia sub-deltoidea* (Muenster), *Keijella dolabrata* (Doruk), *K. Hodgii* (Brady), *Krithe papillosa* (Bosquet), *Loxoconcha subovata* (Muenster), *Callistocythere montana* Doruk, *Acantocythereis hystrix* (Reuss), *Schneidrella dromas* (Schneider) ve *Loculicytheretta pavonia* (Brady) tayin edilmişdir.

Tüftili seviyelerin tüfit-marn katkılı birimlerinde foraminiferlerden *Cibicidoides pachyderma*, *No-nion depressulum*, *Ammonia compacta*, *Elphidi-um crispum* ostrakodlardan ise *Cythereidea acu-minata acuminata*, *C. acuminata neapolitana* gibi türler gözlenmiştir. Bu seviyelerin üzerine gelen marnlı birimlerde tüftili birimlerin alt seviyesinde bulunan foraminiferalere ek olarak ise *Discammina compressa* (Goes), *Triloculina mar-rioni* Schlumberger, *Lenticulina calcar* (Lime), *L. cultrata* (Montfort), *Amphicoryna scalaris* (Batsch), *Marginulina costata* (Batsch), *Glandu-*

lina laevigata (d' Orbigny), *Brizalina spathulata* (Williamson), *Ammonia parkinsoniana* (d' Orbigny) ve ostrakodlara ek olarak da *Cyamocyt-heridea dertonensis* (Ruggieri), *Cushmanidea elongata* (Brady), *Cytheretta semiornata* (Egger), *Loxoconcha rhomboidea* (Fischer) ve *Tenedocythere salebrosa* Uliczny bulunmuştur (bkz. Şekil 3).

Kurbanlı Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kurbanlı Köyü güneybatisında yüzeyleyen tüfitli seviyeleri içerecek şekilde ölçülen kesitin başlangıç koordinatları x:71200, y: 00400'dür (bkz. Şekil 1; 2 no.lu lokasyon). Kesit marn seviyeleri ile başlamakta ve siltli marn, tüfitli seviyelerle devam etmektedir. Tüfitli seviyelerde de yer yer oksitlenmeler gözlenmektedir. Bu birimlerin üzerinde marn, kavaklı marn, tüfit katkılı marn ve tekrar marnlarla istif sona ermektedir (Şekil 4). Toplam 13.30 m ölçülen istifin tüfitlerin altındaki seviyelerde foraminiferlerden *Quinqueloculina* sp., *Pseudotriloculina* sp., *Triloculina* sp., *Lenticulina*

Sekil 4. Kurbanlı ölçü stratiyografik kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı (99 KTI).

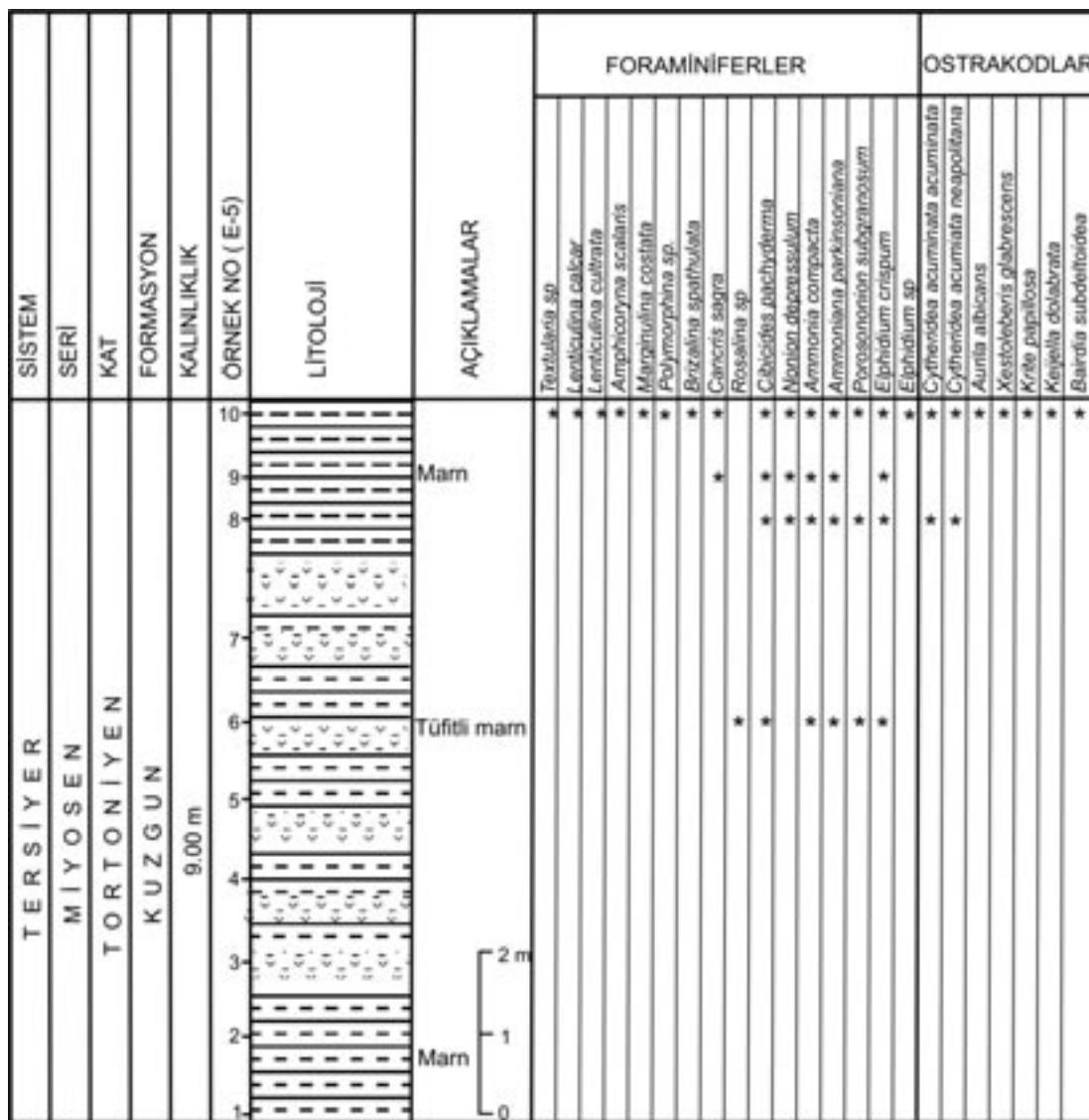
Figure 4. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Kurbanlı stratigraphic section (99 KT).

cultrata, *Brizalina spathulata*, *Cancris sagra*, *Neoeponides* sp., *Discorbinella bertheloti* (d' Orbigny), *Cibicides advenum* (d' Orbigny), *Cibicidoides pachyderma*, *C. ungerianus flicosta*, *As terigerinata mamilla* (Williamson), *Nonion depressulum*, *Nonion* sp., *Nonionella* sp., *Ammonia compacta*, *Porosononion subgranosum*, *Elphidium crispum* tayin edilmiştir. Aynı seviyelerde ostrakodlardan *Cyamocytheridea dertonensis*, *Cytheridea acuminata acuminata*, *C. acumunata neapolitana*, *Olimfalunia* (H.) *quadridentata* (Baird), *Keijella dolabrata*, *K. hodgii*, *Loxoconcha rhomboidea*, *Neomonoceratina mouliana* Sissingh, *Aurila albicans* (Ruggieri), *A. freudenthalii* Sissingh, *Costa batei* (Brady), *Xestoleberis*

glabrescens (Reuss), *Tenedocythere prava* (Baird), *X. Reymendi* (Ruggieri), *Krithe papillosa*, *L. subovata*, *Paracypris polita* Sars, *Acantocythereis hystrix*, *Schneidrella dromas*, *C. tricosta* (Reuss) gibi taksonlar tayin edilmiştir.

Çırılıklar Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kesitin başlangıç koordinatları x: 71800, y: 00400'dür (Şekil 1; 3 no.lu lokasyon). Bu kesitin toplam kalınlığı 9 metredir. İstifte masif tütfitler gözlenmemiş olup, marn-tütfit katkılı birimler hakimdir. Ölçülen kesitin 1 m'lik marn birimi üzerinde 7 m tütfit araklısı marn ve en üst de 1 m'lik sarımsı renkli marn gelmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. Çıraklılar karayolu ölçülu stratigrafi kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı (E-5).
 Figure 5. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Çıraklılar stratigraphic section (E-5).

Tüfit katkılı marn seviyelerinde ostrakodlardan *Cytheridea acuminata acuminata*, *C. acuminata neapolitana*, bentik foraminiferlerden ise *Rosalina* sp., *Cibicidoides pachyderma*, *Ammonia compacta*, *A. parkinsoniana*, *Porosononion subgranasum* ve *Elphidium crispum* saptanmıştır. Bu seviyenin üstüne gelen marnlarda ise ostrakodlardan *Cytheridea acumiunata acuminata*, *C. acuminata neapolitana*, *Aurila albicans*, *Xestoleberis glabrescens*, *Krithe papillosa*, *Keijella dolabrata*, *Bairdia sudeltoidea*, aynı seviyelerde alttaki bentik foraminiferlere ek olarak *Textularia* sp., *Lenticulina calcar*, *Amphicoryna scalaris*, *Marginulina costata*, *Polymorphina* sp., *Brizalina spathulata*, *Cancris sagra*, *Nonion depressulum*, *Elphidium* sp. ile planktik foraminiferlerden *Globigerinoides ruber* (d' Orbigny) saptanmıştır.

Kumdere Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kumdere-Çırkıklar Köyü arasında olan kesitin başlangıç koordinatları x: 75600, y: 04800'ü (Şekil 1; 4 no.lu lokasyon). Toplam kalınlığı 15.1

m olarak ölçülen bu kesitte tüfitli birimler ve alt seviyeleri yer almaktadır. Kesitin tabanında bol pelesipod ve gastropod kavkıları içeren kumtaşları gözlenmiştir. İstif, silttaşlı-marn ardalanması şeklinde devam eder. Daha sonra üstte doğru incelen kaba kumtaşı, volkanik katkılı kumtaşı, tüfit katkılı marn ile devam eder ve masif tüfit ile sona erer (Şekil 6).

Tüftülerin altındaki silttaşları ve kumtaşları seviyele-rinden derlenen örneklerde *Quinqueloculina* sp., *Pseudotriloculina* sp., *Polymorphina* sp., *Reus-sella spinulosa* (Reuss), *Furstenkoina acuta*, *Cancris sagra*, *Neoeponides bradyi* (Le Calvez), *Neoponides* sp., *Cibicides advenum*, *Cibicido-ides pachyderma*, *C. ungerianus flicosta*, *Noni-on depressulum*, *Ammonia compacta*, *A. parkin-soniana*, *Porosononion subgranosum*, *Cribro-elphidium poeyanum* (d' Orbigny), *Elphidium aculeatum* (d' Orbigny), *E. Advenum* (Cush-man), *E. crispum* gibi bentik foraminiferler ile *Cytheretta semiornata*, *Costa tricostata* (Re-uss), *C. edwardsii* (Roemer), *C. batei*, *Callis-*

TERSIYER		SİSTEM		FORAMİNİFERLER		OSTRAKODLAR	
MİYOSEN	SERİ	KAT	FİRMASYON	KALINLIK	ÖRNEK NO (99 ÇT)		
TÖRTÖNİYEN							
KUZGUN							
15.50 m							
14							
13							
12							
11							
10							
9							
8							
7							
6							
5							
4							
3							
2							
1							
0							
Kumtaşı		2 m		LİTOLOJİ			
Tüte		ACIKLAMALAR		Tümüne Dökt. /			
Tüte İmam		İstidatlı Ab.		Quadratostellata sp.			
Tüte Kumtaşı		Psycostrobusella tenuisquama		Ptychostrobusella tenuisquama			
Kumtaşı		Dolomorphina sp.		Ptychostrobusella tenuisquama			
Silttaşlığı		Bivalvia sensustricta		Fusulinea arctica			
Kumtaşı		Cancis turgida		Nodospirilla borealis			
Silttaşlığı		Nodospirilla sp.		Nodospirilla borealis			
Kumtaşı		Bivalvia sensustricta		Cibicides lithoclastica			
Silttaşlığı		Cibicides aciculus		Iphiclus deceptus			
Kumtaşı		Ammonia conigera		Ammonia conigera			
Silttaşlığı		Ammonia jahaloniana		Ammonia jahaloniana			
Kumtaşı		Dolomiphites dolomiticus		Dolomiphites dolomiticus			
Silttaşlığı		Cibicides aciculus		Elongularia elliptica			
Kumtaşı		Elongularia rotundata		Elongularia rotundata			
Silttaşlığı		Glyptostrotis sp.		Glyptostrotis sp.			
Kumtaşı		Cerithidea sp.		Cerithidea sp.			
Silttaşlığı		Lithostrotis subovata		Lithostrotis subovata			
Kumtaşı		Nodospirilla borealis		Nodospirilla borealis			
Silttaşlığı		Atrypula abdita		Atrypula abdita			
Kumtaşı		Lithostrotis subovata		Lithostrotis subovata			
Silttaşlığı		Xyloceraspis gibacea		Xyloceraspis gibacea			
Kumtaşı		Atrypula fimbriata		Atrypula fimbriata			
Silttaşlığı		Loculospira borealis		Loculospira borealis			
Kumtaşı		Nodospirilla borealis		Nodospirilla borealis			
Silttaşlığı		Cerithidea sp.		Cerithidea sp.			
Kumtaşı		Cerithidea sp.		Cerithidea sp.			

Sekil 6. Kumdere ölçülu stratigrafi kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı (99 CT).

Figure 6. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Kumdere stratigraphic section (99 CT).

tocythere sp., *Neomonoceratina mouliana*, *Cyprideis* sp., *Ilyocypris gibba* (Ramdhor), *Loxoconcha subovata*, *L. rhomboidea*, *L. cristatissima* Ruggieri, *Keijella dolabrata*, *K. hodgii*, *Tenedocythere prava*, *T. mediterranea* (Ruggieri), *Carinocythereis carinata* (Roemer), *Cytheridea acuminata acuminata*, *C. acuminata neapolitana*, *Cyamocytheridea dertonensis*, *Acantocytheridea hystrix*, *Cytherelloidea glypta* Doruk, *Cushmanidea elongata*, *Schneidrella dromas*, *Aurila albicans*, *A. freudenthalii*, *Xestoleberis glabrescens* (Reuss), ve *Loculicytheretta pavonia* gibi ostrakod taksonları saptanmıştır.

Kılıçamı Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kesitin başlangıç koordinatları x: 80600, y: 7700'dir (Şekil 1; 5 no.lu lokasyon). Tabandan itibaren, siyah renkli, bol pelesipod kavaklı siltli çamurtaşı ve silttaşının üzerine fosilli marn seviyesi, çakılı siltli tüfit ve masif tüfit gelmekte ve silttaşının kumtaşı, marn ile sona ermektedir. Toplam kalınlığı 15.1 m ölçülen kesitten 10 adet örnek derlenmiştir (Şekil 7).

Tüfitlerin altındaki kavaklı silttaşlarında ostrakodlardan *Cyprideis torosa* (Jones) ve *Schneidrella dromas* ile foraminiferlerden *Ammonia parkinsoniana* ve *Porosononion subgranosum* bulunmuştur. Tüfitli birimlerle ardalanım sunan kumlu-marnlı seviyelerde ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Eucypris dulcifons* (Diebel ve Pietrzeniuk) ve *Ammonia parkinsoniana* gibi bentik foraminifer bulunmuştur.

Tüfitli birimlerin üzerine gelen birimlerde ostrakodlardan *Cytheridea acuminata neapolitana*, *C. acuminata acuminata*, *Aurila albicans* ve foraminiferlerden *Polymorphina* sp., *Cancris sagra*, *Cibicidoides pachyderma*, *Nonion depresso-lum*, *Ammonia compacta*, *A. parkinsoniana* ve *Elphidium crispum* bulunmuştur.

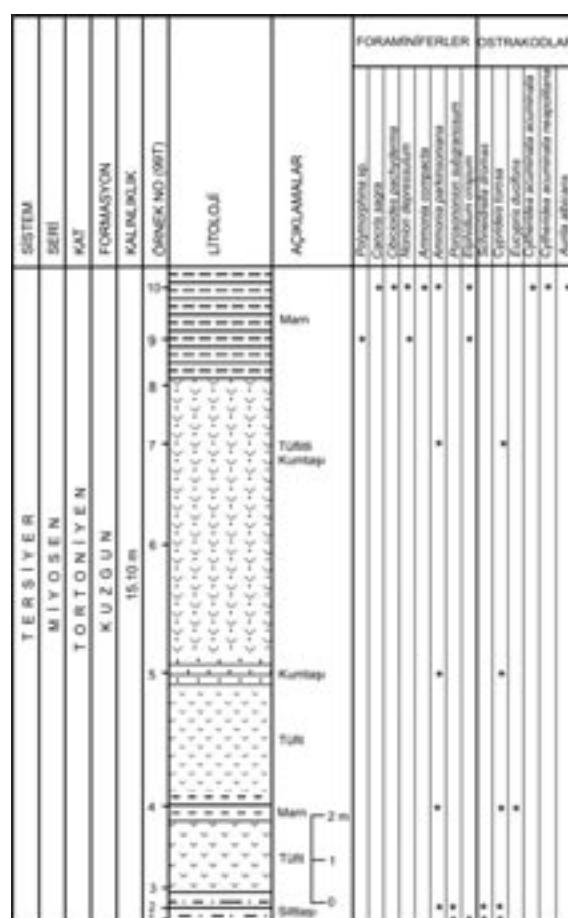
Salbaş Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kesitin başlangıç koordinatları x: 87600, y: 10500'ü (Şekil 1; 6 no.lu lokasyon). Sarımsı renkli, kaba taneli, fosilli kumtaşı ile başlayan istif silttaşının, açık renkli marn ve fosilli marn zonu ile devam eder. Bu seviye üzerine paralel lamination, masif tüfit ile volkanik çakıllar içeren tüfit seviyeleri gelir. Tüfitleri fosil kavaklı kumtaşı ve tüfit katkılı kumtaşı üzerlemektedir (Şekil 8).

Toplam kalınlığı 16.25 m olarak ölçülen kesitten 12 adet örnek derlenmiştir.

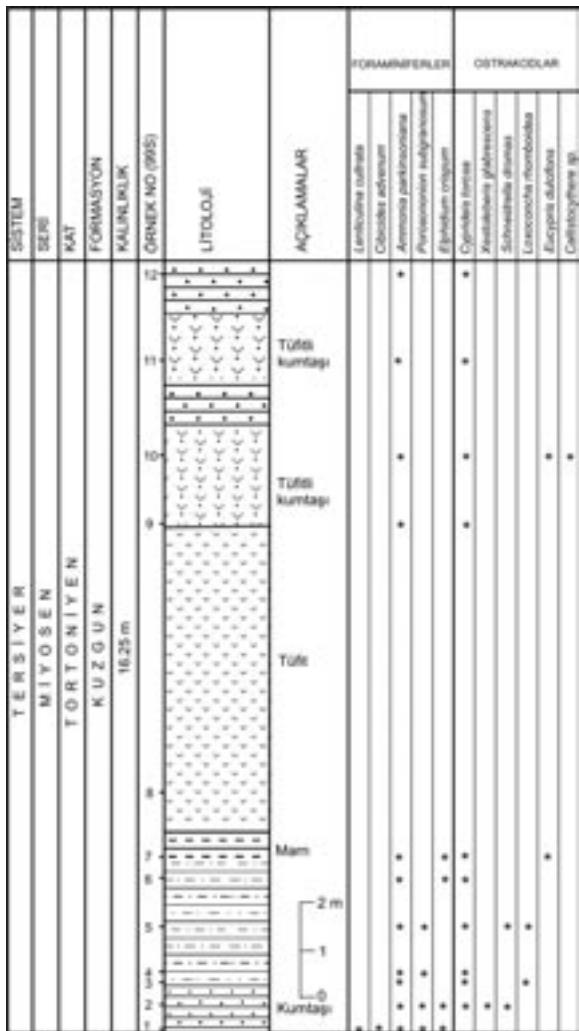
Tüfitli seviyenin altındaki kumtaşı ve siltaşlarından derlenen örneklerde ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Xestoleberis glabrescens*, *Schneidrella dromas*, *Loxoconcha rhomboidea*, ile foraminiferlerden *Lenticulina cultrata*, *Cibicides avenum*, *Ammonia parkinsoniana*, *Porosononion subgranosum*, *Elphidium crispum* ve bol miktarında Charophyta'lar bulunmaktadır.

Tüfitli seviyelerin arasındaki çamurtaşı seviyelerinde ostrakodlardan *Loxoconcha rhomboidea*, *Cyprideis torosa*, *Schneidrella dromas*, *Eucypris dulcifons* ile foraminiferlerden *Ammonia parkinsoniana*, *Porosononion subgranosum*, *Elphidium crispum* ve yine Charophyta'lar görülmektedir.

Şekil 7. Kılıçamı ölçülü stratigrafi kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı (99T).

Figure 7. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Kılıçamı stratigraphic section (99T).

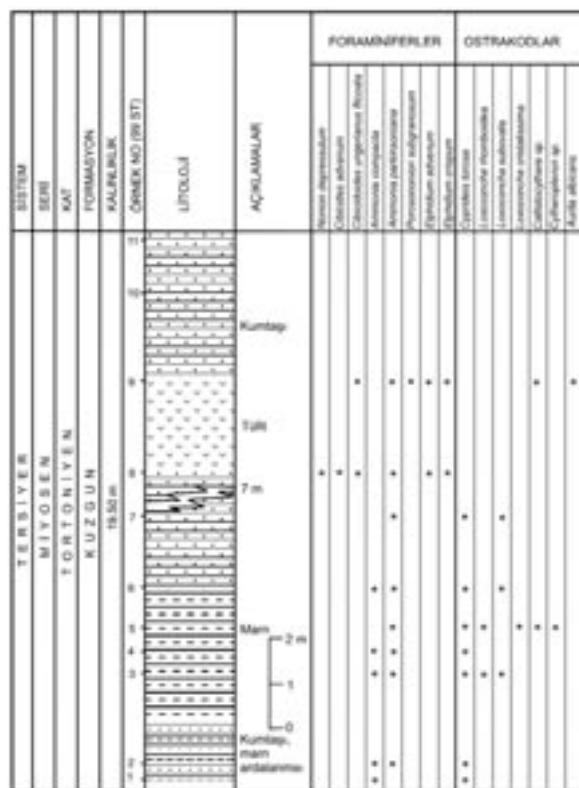
Şekil 8. Salbaş ölçülu stratigrafi kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı (99S).

Figure 8. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Salbaş stratigraphic section (99S).

Tüfitlerin üzerindeki silttaşları ve marnlı seviyelerden derlenen örneklerde ise ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Callistocythere* sp., *Eucypris dulcifons* ile bentik foraminiferlerden *Ammonia parkinsoniana* bulunmaktadır.

Püren Ölçülü Stratigrafi Kesiti

Kesitin koordinatları x: 88700, y: 11300'dür (bkz. Şekil 1; 7 no.lu lokasyon). Kumtaşı-marn ardalanımı ile başlayan istif, marn ve kaba kumtaşı ile devam etmektedir. Volkanik malzeme ile arakatkılı kumtaşı, tüfitli kumtaşı, kaba ve ince kumta-

Şekil 9. Püren (99 ST) ölçülu stratigrafi kesitinde foraminiferlerin ve ostrakodların dağılımı.

Figure 9. Distribution of the foraminifera and ostracoda in the Püren (99 ST) stratigraphic section.

şı ile istif sona erer (Şekil 9). 19.50 m ölçülen bu kesitte birimlerden 11 örnek derlenmiştir.

Tüfitli birimlerin altındaki seviyelerde ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Loxoconcha rhomboidea* L. *subovata*, *L. cristatissima*, *Callistocythere* sp., *Cytheropteron* sp. ile bentik foraminiferlerden *Ammonia compacta*, *A. parkinsoniana* saptanmıştır (Şekil 9).

Tüfit katkılı kumtaşlarının üzerine gelen seviyelerde ostrakodlardan *Callistocythere* sp., *Aurila albicans* ile foraminiferlerden *Cibicides advenum*, *Cibicidoides ungerianus flicosta*, *Nonion depressulum*, *Ammonia parkinsoniana*, *Porosonion subgranosum*, *Elphidium advenum* ve *E. crispum* bulunmuştur. Ölçülü stratigrafi kesitlerinde yukarıda tanımlanan fosil topluluklarına göre formasyonun sık denizel ortam koşullarında çökeldiği saptanmıştır.

KUZGUN FORMASYONU BENTİK FORAMİNİFER VE OSTRAKOD TOPLULUĞU

Bentik Foraminiferler

Bölgедe yapılan mikropaleontolojik inceleme sonucunda 31 cins ve 45 bentik foraminifer türü tayin edilmiştir. Foraminiferlerin cins ve tür tayinleri yapılrken, Avşar (1997, 2002), Avşar ve Meriç (1996), Avşar ve Ergin (2001), Avşar ve Meriç (2001), Avşar vd. (2001), Hottinger vd. (1993), Loeblich ve Tappan (1988), Cimerman ve Langer (1991), Sgarrella ve Moncharmontzei (1993), Hatta ve Ujije (1992), Parisi (1981), Cicha vd. (1998); Meriç ve Avşar (1997, 2000, 2001), Meriç vd. (1995, 2004) ile karşılaştırılmıştır.

Ostrakodlar

Kuzgun formasyonundan derlenen örneklerde ostrakodlardan 26 cins ve 37 tür saptanmış olup, bu ostrakodlar Bairdidae, Leptocytheridae, Cytheridae, Cytherideidae, Trachyleberididae, Cyprididae, Xestoleberididae, Krithidae, Hemicytheridae, Loxoconchidae, Candonidae, Ilyocyprididae ve Cytherellidae familyalarına aittir. Ostrakod cins ve tür tayinleri ile sistematik tanımlamalarda Van Morkhoven (1963), Sissingh (1972), Bassiouni (1979), Guillaume vd. (1985), Oerthli (1985), Bonaduce vd. (1992)'den yararlanılmıştır. Ayrıca, ostrakodların sınıflandırmasında Hartmann ve Puri (1974)'nin sınıflaması esas alınmıştır.

İnceleme alanında batıdan doğuya doğru üstte belirtilen istifin alt ve üst seviyelerini kapsayarak ölçülen kesitlerden alınan örneklerin ostrakod ve foraminifer içeriğine göre; Berdan, Kurbanlı, Çıraklılar, Kumdere civarında yüzeylenen ve Berdan, Kurbanlı, Çıraklılar, Kumdere, Kılıçamı, Salbaş, Püren kesitlerinde ölçülen birimlerde tüfitlerin altındaki seviyelerde ostrakodlardan *Acantocythereis hystrix*, *Aurila albicans*, *A. freudenthalii*, *Bairdia subdeltoidea*, *Callistocythere montana*, *Carinocythereis carinata*, *Costa batei*, *C. edwardsii*, *C. tricosta*, *Cyamocytheridea dertonensis*, *Cyprideis sp.*, *Cyprideis torosa*, *Cytheridea acuminata acuminata*, *C. acuminata neapolitana*, *Cytherella terquemi* *Sissingh*, *Cytherelloidea glypta*, *Cytheropteron sp.*, *Eucypris dulcifons*, *Ilyocypris gibba*, *Keijella dolabrata*, *K. hodgii*, *Krithe papillosa*, *Loculicytheretta pavo-*

nia, *Loxoconcha rhomboidea*, *L. cristatissima*, *L. subovata*, *Neomonoceratina mouliana*, *Paracypris polita*, *Tenedocysthere prava*, *Schneiderella dromas*, *Xestoleberis glabrescens*, *X. reymenti* türlerini içermektedir. Aynı seviyelerde bentik foraminiferlerden *Textularia sp.*, *Quinqueloculina sp.*, *Pseudotriloculina sp.*, *Triloculina sp.*, *Lenticulina cultrata*, *Polymorphina sp.*, *Brizalina spathulata*, *Reussella spinulosa*, *Cancris sagra*, *Neoepionides bradyi*, *Neoepionides sp.*, *Discorbinella bertheloti*, *Cibicides advenum*, *Cibicidoides pachyderma*, *C. ungerianus filicosta*, *C. ungerianus ungerianus*, *Planorbolina mediterranensis d' Orbigny*, *Asterigerinata mamilla*, *Nonion depressulum*, *Nonion sp.*, *Nonionella sp.*, *Ammonia compacta*, *A. tepida*, *Porosononion subgranasum*, *Criboelphidium poeyanum*, *Elphidium aculeatum*, *E. advenum*, *E. crispum*, *Elphidium sp.* tayin edilmiştir. Çalışılan birimlerin tüfitli seviyelerinde ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Cytheridea acuminata acuminata*, *C. acuminata neapolitana*, *Eucypris dulcifons* ile foraminiferlerden *Rosalina sp.*, *Cibicidoides pachyderma*, *C. ungerianus filicosta*, *Nonion depressulum*, *Porosononion subgranosum*, *Ammonia compacta*, *Elphidium crispum* tanımlanmıştır. Tüfitli seviyelerin üzerindeki birimlerde ostrakodlardan *Aurila albicans*, *Bairdia subdeltoidea*, *Callistocythere sp.*, *Callistocythere montana*, *Cyamocytheridea dertonensis*, *Cyprideis torosa*, *Cytheridea acuminata acuminata*, *C. acuminata neapolitana*, *Cytherella terquemi*, *Cytheretta semiornata*, *Keijella dolabrata*, *K. hodgii*, *Krithe papillosa*, *Loxoconcha rhomboidea*, *Pontocythere elongata*, *Tenedocysthere mediterranea*, *Schneiderella dromas*, *Xestoleberis glabrescens* saptanmıştır. Aynı seviyelerde foraminiferlerden *Discammina compressa*, *Quinqueloculina sp.*, *Triloculina marioni*, *Lenticulina calcar*, *L. cultrata*, *Amphicoryna scalaris* (Batsch), *Marginulina costata* (Batsch), *Glandulina laevigata* (d' Orbigny), *Brizalina spathulata*, *Fursenkoina acuta*, *Cancris sagra*, *Cibicidoides ungerianus ungerianus*, *C. pachyderma*, *Nonion depressulum*, *Ammonia compacta*, *A. parkinsoniana*, *A. tepida*, *Porosononion subgranosun*, *Elphidium crispum* bulunmuştur. Foraminifer fert ve tür sayısının tüfitli seviyelerde azaldığı gözlenmiştir. İnceleme alanında Kılıçamı, Salbaş ve Salbaş batısı-Çatalan yolu arasında kalan bölgедe ise tüfitlerin altındaki seviyelerde ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Xestoleberis glabrescens*, *Schneiderella dromas*, *Loxoconcha*

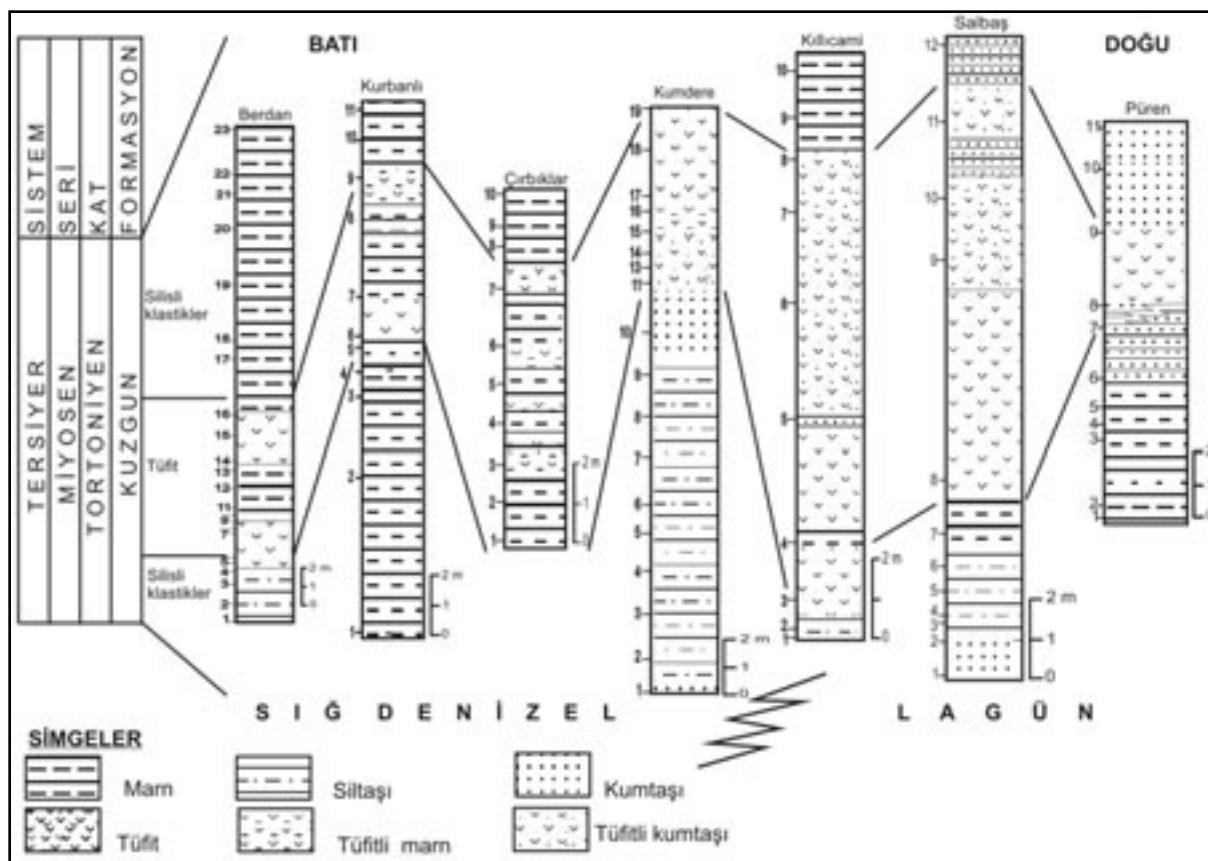
rhomboidea, *Eucypris dulcifons*, *Loxoconcha subovata*, *Loxoconcha cristatissima*, *Cytherop-teron* sp. bulunmuştur.

Aynı seviyelerde foraminiferlerden; *Lenticulina cultrata*, *Cibicides advenum*, *Ammonia compacta*, *A. parkinsoniana*, *Porosononion subgrano-sum* ve *Elphidium crispum* (Levhə 2, şəkil 13-15) gibi türler saptanmıştır. Bu bölgəde tüfitli seviyelerde ostrakodlardan *Cyprideis torosa* (Levhə 3, şəkil 3) ile foraminiferlerden *Ammonia parkinsoniana* saptanmıştır. Genel olaraq fert ve tür sayışı bakımından azalma gözlenen Kılıçamı, Salbaş ve Salbaş batısı civarında tüfitli seviyelerde bu oranın göreceli olarak düşüyü gözlenmiştir. Tüfitlerin üstündeki seviyelerde ise; ostrakodlardan *Cyprideis torosa*, *Eucypris dulcifons*, *Callistocythere* sp., *Aurila albicans*, *Cytheridea acuminata acuminata* (Levhə 3, şəkil 4), *C. acu-*

nata neapolitana ile foraminiferlerden *Cancris sagra*, *Cibicides advenum*, *Cibicidoides pachyderma*, *C. ungerianus flicosta*, *Nonion depresso-lum*, *Ammonia compacta*, *A. parkinsoniana*, *Porosononion subgranosum*, *Elphidium advenum* ve *E. crispum* saptanmıştır. Bentik foraminiferlerden yalnız beş tür *Cibicidoides pachyderma* (Levhə 1, şəkil 16-17), *Nonion depresso-lum*, *Ammonia compacta*, *Porosononion subgranosum* ve *Elphidium crispum*'un tüflü seviyeler ile onların altındaki ve üstündeki birimlerde yaygın olduğu görülmüştür.

SONUÇLAR

Tortoniyen'de inceleme alanındaki tüfitli seviyelerde mikrofosillerin (ostrakod, foraminifer) cins ve türlerinin çeşitliliği ve fert sayısının azaldığı saptanmıştır. Denizel ortamlarda fiziksel koşul-

Şekil 10. İnceleme alanı ölçülu stratigrafi kesitlerinin litolojik ve ortamsal özelliklerinin karşılaştırılması.
Figure 10. Comparison of the measured stratigraphic sections based on the lithological and environmental features.

lar, su derinliği, ısı, ışık, deniz dibi, asılı malzeme ve türbülans vs. ortamındaki canlıların azalmalarının nedenleri olarak bilinmektedir. Ayrıca denizel ortamlarda kimyasal faktörler olarak ise tuzluluk, pH ve çözünmüş gazlar (O_2 , N_2 vs.) etkilidir (Brasier, 1980). Bu fiziksel ve kimyasal koşulların sonucu olarak Tortoniyen esnasında denizel ve lagünel ortama yoğun volkanik malzemenin girmesiyle ortam şartları değişmiştir. Asılı malzemenin yüksek konsantrasyonundan dolayı sedimentasyon hızı artmış, derinlerde güneş ışığının etkisi azalmış ve fotosentez gerçekleşmediği için karbonhidratın artmasına ve oksijen miktarının azalmasına neden olmuş ve bentik yaşam (ostrakodlar, foraminiferler vs.) etkilenmiştir. Bu olumsuz sebeplerden dolayı, organizmalar Tortoniyen' de denizel ve lagünel ortamlarda oluşan tüfitli seviyelerde sınırlı alanda yaşamış ve birkaç kozmopolit tür (*Cyprideis torosa*, *Cytheridea acuminata acuminata*, *Cibicidoides pachyderma*, *Nonion depressulum* vb.) tüfit seviyelerinde bulunmuş olup, ostrakod ve foraminiferlerden bazıları tüfit seviyelerinin alt ve üst birimlerinde gözlenmiştir. Aynı cins ve türlerin tüfitlerin altında ve üstünde bulunması, volkanik malzeme ortama geldiği zaman bu organizmaların yaşam için ortamı terkettiği ve uygun yaşam koşulları ortaya çıktığında aynı ortama geri döndüğü göstermektedir. İnceleme alanında havzanın batısından doğusuna doğru ostrakod ve bentik foraminiferlere göre ortamsal bir değişimin varlığı gözlenmiştir. Berdan, Kurbanlı, Çıraklılar, Kumdere köyleri arasında kalan bölgelerde sıg denizel, Kıllicamı, Salbaş ve Salbaş batısı-Çatalan yolu arasında kalan bölgede Tortoniyen döneminde tüfitlerin altındaki seviyeler ile tüfitli seviyelerin lagünel, ancak tüfitlerin üstündeki seviyelerde denizel foraminifer ve ostrakodların artması ile sıg denizel koşulların varlığını ortaya konulmuştur (Şekil 10).

KATKI BELİRTME

Yazarlar; projenin gerçekleştirilmesine destek sağlayan Çukurova Üniversitesi Araştırma Fonu Başkanlığı'na (FBE 2002 YL 232, MMF/99-7), arazi çalışmaları sırasında lojistik destek sağlayan MTA Doğu Akdeniz Bölge Müdürlüğü'ne, ve Kemal Gürbüz (Çukurova Üniversitesi)'e içtenlikle teşekkür ederler.

KAYNAKLAR

- Avşar, N., 1997. Doğu Akdeniz kıyı bölgesi bentik foraminiferleri. Yerbilimleri (Geosound), 31, 67-81.
- Avşar, N., 2002. Gökçeada, Bozcaada ve Çanakkale üçgeni kıtta sahanlığı (KD Ege Denizi) bentik foraminifer dağılımı ve taksonomisi. Yerbilimleri, 26, 53-75.
- Avşar, N. ve Meriç, E., 1996. İskenderun Körfezi'nde bentik foraminifer dağılımı. Boğaziçi Üniversitesi Sualtı Bilim ve Teknolojisi Toplantısı (SBT'96), Bildiriler Kitabı, 220-224.
- Avşar, N. ve Meriç, E., 2001. Türkiye'nin güncel bentik foraminiferleri-I (Kuzeydoğu Akdeniz-Kuzey Ege Denizi-Çanakkale Boğazı-Kuzey ve Doğu Marmara Denizi-İstanbul Boğazı-Batı Karadeniz). Yerbilimleri, 38, 109-126.
- Avşar, N., and Ergin, M., 2001. Spatial distribution of Holocene benthic foraminifera, Northeastern Aegean Sea. International Geology Review, 43, 754-770.
- Avşar, N., Meriç, E. ve Ergin, M., 2001. İskenderun Körfezi'ndeki bentogenik sedimanların foraminifer içeriği. Yerbilimleri, 24, 97-112.
- Bassiouni, M.A., 1979. Brackische und marine Ostracoden (Cytherinae, Hemicytherinae, Trachyleberidinae) aus dem Oligozän und Neogen der Türkei. Geologische Jahrbuch Reihe B, Heft 31, Hannover.
- Brasier, M.D., 1980. Microfossils. George Allen and Unwin, Londra.
- Bonaduce, G., Ruggieri, G., Russo, A., and Bismuth, H., 1992. Late Miocene Ostracods from the Ashart 1 well (Gulf of Gabés, Tunisia). Bollettino della Società Paleontologica Italiana, 31 (1), 3-93.
- Cicha, I., Rögl, F., Rupp, C. and Ctyroka J., 1998. Oligocene-Miocene foraminifera of the Central Parathetys. Abhandlungen der senckenbergischenden Gesellschaft, 546, 1-325.
- Cimerman, F., and Langer, M.R., 1991. Mediterranean Foraminifera. Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti, Ljubljana.
- Görür, N., 1979. Karaisalı Kireçtaşının sedimentolojisi. TJK Bülteni, 22 (2), 227-235.
- Guillaume, M.C., Peypouquet, J.P. et Tetart, J., 1985. Quaternaire et actuel. Atlas des Ostracodes de France, Ed: H.J. Oertli. Bulletin Centres Recherche Exploration Proceeding Elf-Aquitaine. Mémoire, 9, 337-377.
- Gürbüz, K., 1993. Identification and evolution of Miocene submarine fans in the Adana Basin, Turkey. PhD Thesis, University of Keele (yayınlanmamış).

- Hartman, G., and Puri, H., 1974. Summary of neontological and paleontological classification of Ostracoda. *Mitteilungen aus dem Hamburg Zoologischen Museum und Institute*, 70, 7-73.
- Hatta, A., and Ujiie, H., 1992. Benthic foraminifera from Coral Seas between Ishigaki and Iriomote Islands, Southern Ryukyu Island Arc, Northwestern Pasific. *Bulletin of the College of Science University of the Ryukyus*, 54, 163-287.
- Hottinger, L., Halicz, E., and Reiss, Z., 1993. Recent foraminifera from the Gulf of Aqaba, Red Sea. *Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti*, Ljubljana, 1-230 pls.
- İlker, S., 1975. Adana Baseni kuzeybatısının jeoloji ve petrol olanakları. *TPAO Arama Arşiv Rapor No: 973* (yayınlanmamış).
- Loeblich, A. R., and Tappan, H., 1988. Foraminiferal genera and their classification. Van Nostrand Reinhold Company, New York. V. 2, 1-847 pls.
- Meriç, E. ve Avşar, N., 1997. İstanbul ve yakın çevresi Geç Kuvaterner (Holosen) bentik foraminifer faunası. *Yerbilimleri*, 31, 41-65.
- Meriç, E. ve Avşar, N., 2000. Deniz diplerindeki aktif fayların belirlenmesinde bentik foraminiferlerin önemi. Batı Anadolu'nun Depremseliği Sempozyumu "BADSEM' 2000" Bildiriler Kitabı, 198-207.
- Meriç, E., and Avşar, N., 2001. Benthic foraminiferal fauna of Gökçeada Island (Northern Aegean Sea) and its local variations. *Acta Adriatica*, 42 (1), 125-150.
- Meriç, E., Yanko, V. ve Avşar, N., 1995. İzmit Körfezi (Hersek Burnu-Kaba Burun) Kuvaterner istifinin foraminifer faunası. *İzmit Körfezi Kuvaterner İstifi*, E. Meriç (ed.), 105-151.
- Meriç, E., Avşar, N., and Bergin, F., 2004. Benthic foraminifera of Eastern Aegean Sea (Turkey) systematic and autoecology. Turkish Marine Research Foundation, 18, 1-232.
- Nazik, A., 2001. Effect of Tortonian tuffaceous level on ostracod distribution in Adana Basin (southern Turkey). 14 th International Symposium on Ostracoda, Shizuoka, Programs and Abstracts, 29.
- Nazik, A., 2004. Planktonic foraminiferal biostratigraphy of the Neogene sequence in the Adana, Turkey, an dits correlation with standard biozones. *Geological Magazine*, 141 (3), 379-387.
- Nazik, A. ve Toker, V., 1986. Karaisalı yöresi Orta Miyosen istifinin foraminifer biyostratigrafisi. *MTA Dergisi*, 103/104, 139-150.
- Nazik, A. ve Gürbüz, K., 1992. Karaisalı – Çatalan - Eğner yoresinin (KB-Adana) Alt-Orta Miyosen istifinin planktonik foraminifer biyostratigrafisi. *Türkiye Jeoloji Bülteni*, 35 (1), 67-80.
- Nazik, A., Toker, V., Şenol, M. ve Öğrünç, G., 1997. Tarsus yöresi (Adana Baseni) Üst Tersiyer-Kuvaterner istifinin mikropaleontolojik (planktik foraminifer, nannoplankton ve ostrakod) incelemesi. Çukurova Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin 20. Yılı Sempozyumu Bildiri Özleri, 251.
- Oerthli, H.J., 1985. Atlas des Ostracodes de France. *Bulletin Centres Recherche Exploration Proceeding Elf-Aquitaine. Mémoire*, 9, 257-335.
- Öğrünç, G., 1996. Yenice (Tarsus) kuzeyi Neojen istifinin mikropaleontolojik incelenmesi ve ortamsal özellikler. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (yayınlanmamış).
- Öğrünç, G., 2001. Messiniyen tuzluluk krizi sırasındaki ve sonrasında çökellerin stratigrafisi ve paleoekolojisi bir örnek: Adana Baseni. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (yayınlanmamış).
- Öğrünç, G., Gürbüz, K. ve Nazik, A., 2000. Adana Baseni Üst Miyosen-Pliyosen istifinde "Messiniyen Tuzluluk Krizine" ait bulgular. *Yerbilimleri*, 22 (2000), 183-192.
- Özçelik, N. ve Yetiş, C., 1994. Adana Baseni Tersiyer istifi Güvenç formasyonunun planktik foraminifer biyostratigrafisi. *Yerbilimleri (Geosound)*, 25, 21-30.
- Özer, B., Duval, B., Courrier, P. ve Letouzey, J., 1974. Antalya-Mut-Adana Neojen havzaları jeolojisi. *Türkiye II. Petrol Kongresi Bildiriler Kitabı*, 57-84.
- Parisi, E., 1981. Distribuzione dei foraminiferi bentonici nelle zone batiali del Tirreno e del Canale di Sicilia, Milano. *Rivista Italiana Paleontologica*, 87 (2), 293-328.
- Pettijohn, F. J., 1975. *Sedimentary Rocks*. Third Edition, Harper and Row Publishers, New York.
- Schmidt, G. C., 1961. Stratigraphic nomenclature for the Adana region Petroleum district VII. *Petroleum Administration Bulletin*, 6, 47-63.
- Sgarrella, F., and Moncharmont Zei, M., 1993. Benthic Foraminifera of the Gulf of Naples (Italy): systematics and autoecology, Modena. *Bollettino della Società Paleontologica Italiana*, 32 (2), 145-264.
- Sissingh, W., 1972. Late Cenozoic Ostracoda of the South Aegean Island Arc Utrecht. *Micro-paleontological Bulletins*, 6, 1-187.
- Ünlügenç, U.C., 1993. Controls on Cenozoic sedimentation, Adana Basin, Southern Turkey. PhD Thesis, University of Keele (unpublished).
- Ünlügenç, U.C., 1997. Adana Baseni Tersiyer stratigrafisi üzerine yeni gözlemler. Çukurova Üniversitesinde Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin 20. yılı Sempozyumu. Bildiri Özleri, 281-282.

- Ünlügenç, U.C., and Şafak, Ü. 1998. Tortonian sediments and reef development during the same period within the Neogene Adana Basin, Abstracts of Third International Turkish Geology Symposium, METU, Ankara, 236.
- Van Morkhoven, F.P.C.M., 1963. Post Palaeozoic Ostracoda. Elsevier, Amsterdam.
- Williams, G. D., Ünlügenç, U. C., Kelling, G., and Demirkol, C., 1995. Tectonic controls on stratigraphic evolution of the Adana Basin, Turkey. *Journal of the Geological Society*, London, 152, 873-82.
- Yetiş, C., 1988. Reorganisation of the Tertiary stratigraphy in the Adana Basin, southern Turkey. *Newsletter Stratigraphy*, 20(1), 43-58.
- Yetiş, C. ve Demirkol, C., 1986. Adana Basenini batı kesiminin detay etüdü. MTA Rapor No. 8037 (yayınlanmamış).
- Yetiş, C., Kelling, G., Gökçen, S.L., and Baroz, F., 1995. A revised stratigraphic framework for Later Cenozoic sequences in the Northeastern Mediterranean Region. *Geologische Rundschau*, 84, 794-812.
- Yüksek, A., 1995. Kurbanlı-Körlü (Tarsus kuzeyi) alanının stratigrafisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (yayınlanmamış).

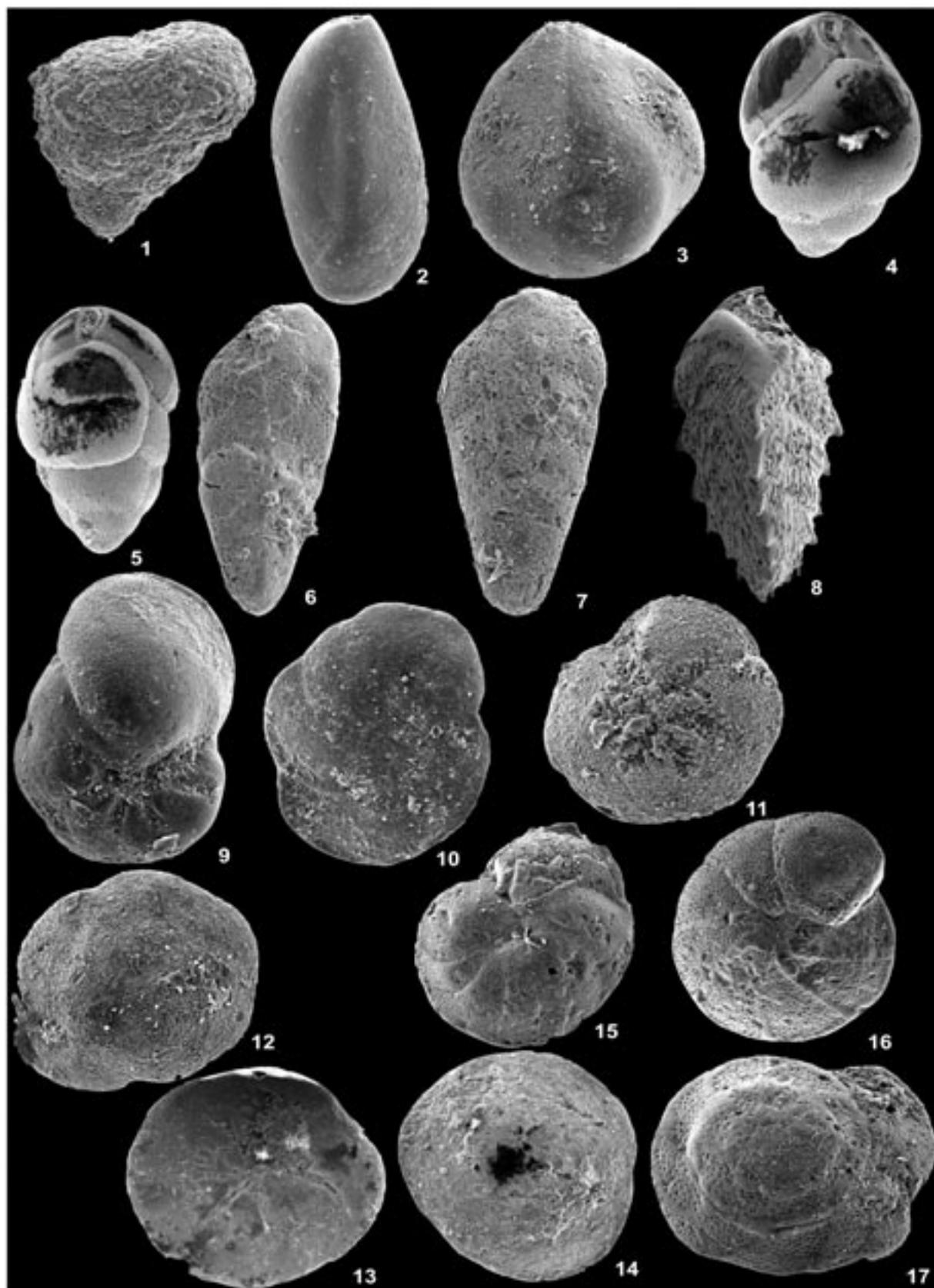
LEVHA 1

- Şekil 1. *Textularia* sp. Dış görünüm, x100, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-3.
 Şekil 2. *Quinqueloculina* sp. Dış görünüm, x38, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-1.
 Şekil 3. *Polymorphina* sp. Dış görünüm, x90, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-1.
 Şekil 4. *Bulimina* sp. Dış görünüm, x100, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-4.
 Şekil 5. *Bulimina* sp. Dış görünüm, x75, Kurbanlı Kesiti, KTI-4.
 Şekil 6. *Brizalina spathulata* (Williamson). Dış görünüm, x95, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-4.
 Şekil 7. *Brizalina spathulata* (Williamson). Dış görünüm, x110, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-4.
 Şekil 8. *Reussella spinulosa* (Reuss). Dış görünüm, x90, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.
 Şekil 9. *Cancris sagra* (d'Orbigny). Ombilikal görünüm, x95, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-3.
 Şekil 10. *Cancris sagra* (d'Orbigny). Ombilikal görünüm, x132, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-3.
 Şekil 11. *Neoeponides bradyi* (Le Calvez). Ombilikal görünüm, x170, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.
 Şekil 12. *Neoeponides bradyi* (Le Calvez). Spiral görünüm, x150, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.
 Şekil 13. *Neoconorbina terquemi* (Rhezhak). Ombilikal görünüm, x80, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-3.
 Şekil 14. *Neoconorbina terquemi* (Rhezhak). Spiral görünüm, x75, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-3.
 Şekil 15. *Discorbinella bertheloti* (d'Orbigny). Ombilikal görünüm, x80, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-1.
 Şekil 16. *Cibicidoides pachyderma* (Rhezhak). Ombilikal görünüm, x60, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.
 Şekil 17. *Cibicidoides pachyderma* (Rhezhak). Spiral görünüm, x50, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.

PLATE 1

- Figure 1. Textularia* sp. Side view, x 100, Kurbanlı Section, 99 KTI-3.
Figure 2. Quinqueloculina sp. Side view, x38, Kurbanlı Section, 99 KTI-1.
Figure 3. Polymorphina sp. Side view, x90, Kurbanlı Section, 99 KTI-1.
Figure 4. Bulimina sp. Side view, x100, Kurbanlı Section, 99 KTI-4.
Figure 5. Bulimina sp. Side view, x75, Kurbanlı Section, KTI-4.
Figure 6. Brizalina spathulata (Williamson). Side view, x95, Kurbanlı Section, 99 KTI-4.
Figure 7. Brizalina spathulata (Williamson). Side view, x110, Kurbanlı Section, 99 KTI-4.
Figure 8. Reussella spinulosa (Reuss). Side view, x90, Kumdere Section, 99 ÇT-4.
Figure 9. Cancris sagra (d'Orbigny). Umbilical side, x95, Kumdere Section, 99 ÇT-3.
Figure 10. Cancris sagra (d'Orbigny). Umbilical side, x132, Kumdere Section, 99 ÇT-3.
Figure 11. Neoeponides bradyi (Le Calvez). Umbilical side, x170, Kumdere Section, 99 ÇT-4.
Figure 12. Neoeponides bradyi (Le Calvez). Spiral side, x150, Kumdere Section, 99 ÇT-4.
Figure 13. Neoconorbina terquemi (Rhezhak). Umbilical side, x80, Kumdere Section, 99 ÇT-3.
Figure 14. Neoconorbina terquemi (Rhezhak). Spiral side, x75, Kumdere Section, 99 ÇT-3.
Figure 15. Discorbinella bertheloti (d'Orbigny). Umbilical view, x80, Kurbanlı Section, 99 KTI-1.
Figure 16. Cibicidoides pachyderma (Rhezhak). Umbilical side, x60, Kumdere Section, 99 ÇT-4.
Figure 17. Cibicidoides pachyderma (Rhezhak). Spiral side, x50, Kumdere Section, 99 ÇT-4.

LEVHA 1 / PLATE 1

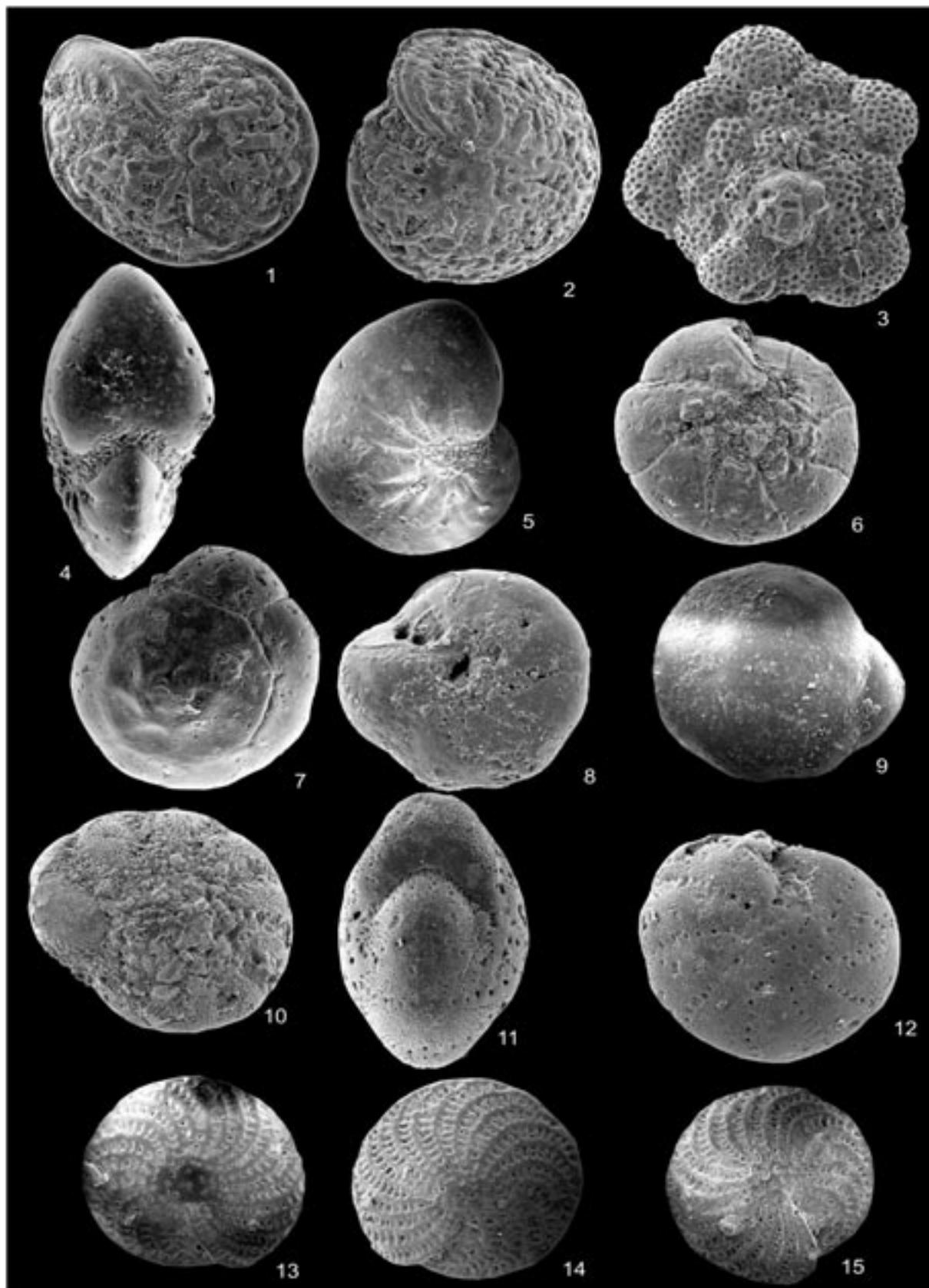
LEVHA 2

- Şekil 1. *Cibicidoides ungerianus filicosta* (Hagn). Dış görünüm, x85, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.
 Şekil 2. *Cibicidoides ungerianus filicosta* (Hagn). Dış görünüm, x60, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-4.
 Şekil 3. *Planorbulina mediterranensis* d'Orbigny. Dış görünüm, x100, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-2.
 Şekil 4. *Nonion depressulum* (Walker ve Jacop). Ağız görünümü, x100, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-5.
 Şekil 5. *Nonion depressulum* (Walker ve Jacop). Dış görünüm, x80, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-5.
 Şekil 6. *Ammonia compacta* Hofker. Ombilikal taraf, x65, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-6.
 Şekil 7. *Ammonia compacta* Hofker. Spiral taraf, x70, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-6.
 Şekil 8. *Ammonia tepida* Cushman. Ombilikal taraf, x130, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-4.
 Şekil 9. *Ammonia tepida* Cushman. Spiral taraf, x110, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-4.
 Şekil 10. *Porosonion subgranosum* (Egger). Dış görünüm, x75, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-3.
 Şekil 11. *Criboelphidium poeyanum* (d'Orbigny). Ağız görünümü, x135, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-5.
 Şekil 12. *Criboelphidium poeyanum* (d'Orbigny). Dış görünüm, x110, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-5.
 Şekil 13. *Elphidium crispum* (Linne). Dış görünüm, x45, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-3.
 Şekil 14. *Elphidium crispum* (Linne). Dış görünüm, x37, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-3.
 Şekil 15. *Elphidium crispum* (Linne). Dış görünüm, x30, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-3.

PLATE 2

- Figure 1. *Cibicidoides ungerianus filicosta* (Hagn). Side view, x85, Kumdere Section, 99 ÇT-4.
 Figure 2. *Cibicidoides ungerianus filicosta* (Hagn). Side view, x60, Kumdere Section, 99 ÇT-4.
 Figure 3. *Planorbulina mediterranensis* d'Orbigny. Side view, x100, Kumdere Section, 99 KTI-2.
 Figure 4. *Nonion depressulum* (Walker and Jacop). Apertural view, x100, Kurbanlı Section, 99 KTI-5.
 Figure 5. *Nonion depressulum* (Walker and Jacop). Side view, x80, Kurbanlı Section, 99 KTI-5.
 Figure 6. *Ammonia compacta* Hofker. Umbilical side, x65, Kumdere Section, 99 ÇT-6.
 Figure 7. *Ammonia compacta* Hofker. Spiral side, x70, Kumdere Section, 99 ÇT-6.
 Figure 8. *Ammonia tepida* Cushman. Umbilical side, x130, Kurbanlı Section, 99 KTI-4.
 Figure 9. *Ammonia tepida* Cushman. Spiral side, x110, Kurbanlı Section, 99 KTI-4.
 Figure 10. *Porosonion subgranosum* (Egger). Side view, x75, Kumdere Section, 99 ÇT-3.
 Figure 11. *Criboelphidium poeyanum* (d'Orbigny). Apertural view, x135, Kurbanlı Section, 99 KTI-5.
 Figure 12. *Criboelphidium poeyanum* (d'Orbigny). Side view, x110, Kurbanlı Section, 99 KTI-5.
 Figure 13. *Elphidium crispum* (Linne). Side view, x45, Kurbanlı Section, 99 KTI-3.
 Figure 14. *Elphidium crispum* (Linne). Side view, x37, Kurbanlı Section, 99 KTI-3.
 Figure 15. *Elphidium crispum* (Linne). Side view, x30, Kurbanlı Section, 99 KTI-3.

LEVHA 2 / PLATE 2

LEVHA 3

- Şekil 1. *Cytherelloidea glypta* Doruk; sağ kapak, x75, Kumdere Kesiti, 99 ÇT-6.
Şekil 2. *Callistocythere montana* Doruk; sol kapak, x192, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-2.
Şekil 3. *Cyprideis torosa* (Jones); sağ kapak, x67, Püren Kesiti, STI-3.
Şekil 4. *Cytheridea acuminata acuminata* (Bosquet); sol kapak, x130, Berdan Kesiti, BTI-2.
Şekil 5. *Cyamocytheridea dertonensis* Ruggieri; sol kapak, x128, Kumdere Kesiti, ÇT-10.
Şekil 6. *Acanthocythereis hystrix* (Reuss); sol kapak, x108, Kumdere Kesiti, ÇT-2.
Şekil 7. *Carinocythereis carinata carinata* (Roemer); sol kapak, x79, Kumdere Kesiti, ÇT-2.
Şekil 8. *Loxoconcha rhomboidea* (Fischer); sol kapak, x185, Kurbanlı Kesiti, KTI-1.
Şekil 9. *Loxoconcha subovata* (Muenster); sol kapak, x226, Kurbanlı Kesiti, 99 KTI-4.

PLATE 3

- Figure 1. *Cytherelloidea glypta* Doruk; right valve, x75, Kumdere Section, 99 ÇT-6.
Figure 2. *Callistocythere montana* Doruk; left valve, x192, Kurbanlı Section, 99 KTI-2.
Figure 3. *Cyprideis torosa* (Jones); right valve, x67, Püren Section, STI-3.
Figure 4. *Cytheridea acuminata acuminata* (Bosquet); left valve, x130, Berdan Section, BTI-2.
Figure 5. *Cyamocytheridea dertonensis* Ruggieri; left valve, x128, Kumdere Section, ÇT-10.
Figure 6. *Acanthocythereis hystrix* (Reuss); left valve, x108, Kumdere Section, ÇT-2.
Figure 7. *Carinocythereis carinata carinata* (Roemer); left valve, x79, Kumdere Section, ÇT-2.
Figure 8. *Loxoconcha rhomboidea* (Fischer); left valve, x185, Kurbanlı Section, KTI-1.
Figure 9. *Loxoconcha subovata* (Muenster); left valve, x226, Kurbanlı Section, 99 KTI-4.

LEVHA 3 / PLATE 3

